

Един уикенд в Кавала и Ксанти

В последно време гръцките градове Кавала и Ксанти са се превърнали в една от най-популярните дестинации за любителите на пътешествията, които туристическите агенции в България предлагат. Има няколко начина да стигнете до там. По-бързият и пряк път е през Благоевград и граничния пункт „Кулата“, а по-дългият, стръмен и тесен, с много завои, но далеч по-живописен, е през ГКПП „Златоград“. Изберете ли него, препоръчително е да пре-noщувате в Златоград или в някое друго родопско градче, както и да пътувате с лека кола.

Кавала

Преди да поемем към Беломорието, задължително трябва да разлистим туристическите справочници, за да се запознаем с историята на двата беломорски града.

Град Кавала представлява връзката между географските области Македония и Тракия. Неговото стратегическо и търговско значение за региона е безспорно, защото е разположен на стария римски път Виа Егнация и се явява главно пристанище в Източна Македония.

Възникнало като колония на о-в Тасос в средата на VII век пр. н. е., първоначално селището се е наричало Неаполис (на гръцки език „новият град“), в близост до златоносната планина Пангей. Второто си име — Христополис („градът на Христос“) — градът получава през VIII–IX век, вече като част от Източната Римска

империя (Византия). Това е период на икономически просперитет за града. През първата половина на IX век, по времето на хан Пресиян, градът заедно с Беломорието влиза в границите на България. В XIII век византийският хронист Акрополит разказва, че самият град и околността са силно побългарени и това прави невъзможно задържането им под византийска власт.

Повратен момент в историята на града се оказва османското нашествие през XIV век. През 1387 г. Христополис става част от Османската империя. През следващите столетия градът е обект на венециански и флорентински атаки, а в началото на XVI век се сдобива, за пореден път, с ново име – Кавала. По това време единствената защита за населението е оградната стена около стария град, която вече не може да

изпълнява защитните си функции и около 1530 г. започва обновлението на града. По заповед на султан Сюлейман I Великолепни са построени новата градска стена и днешният символ на града – акведуктът Камарес, който ще видите още с влизането си в пристанищния град. Акведуктът представлява колосална конструкция, която се състои от 60 арки и главната му функция била да снабдява града с вода. Друга забележителност на града, която трябва непременно да видите, е църквата „Света Богородица“.

Град Кавала е освободен от османска власт по време на Балканските войни (1912–1913). През октомври 1912 г. македоно-одринското опълчение и войските на българския родопски отряд влизат в града без нито един изстрел. Кавала остава в български ръце само до Междусъюзническата

война, през лятото на 1913 година, когато в него влизат гръцки войски и според Букурещкия договор от 10 август 1913 г. Кавала е предаден на Гърция. Макар че по време на Първата световна война българската армия завзема града, след нейния край той отново попада в пределите на Гърция. По време на Втората световна война българската армия навлиза в Беломорието и поема администрирането на града и областта. Кавала става водещ крайбрежен български град в новоосвободената беломорска област. По силата на подписаното примирие през есента на 1944 г. българската армия отново е принудена да се изтегли от областта. Периодът на Студената война прави Беломорието и Кавала недостъпни за обикновения българин, а границата с Гърция се превръща в Берлинската стена на Балканите.

Ксанти

След Кавала потегляме към едно друго живописно родопско градче в Беломорска Тракия, Ксанти, което се намира само на 56 км. В сравнение с Кавала, Ксанти не може да предложи толкова туристически забележителности, но тесните калдъръмени улички, по които често могат да се видят туристи, го правят не по-малко привлекателен и романтичен.

Подобно на Кавала, Ксанти има богата история. Разположен в Североизточна Гърция, той е сред главните

градове на историческата област Западна Тракия. Известия за съществуването му датират от IX в. пр. Хр. Градът възниква като малко селище, с множество драматични моменти в своята история – чужди нашествия, природни бедствия, конфликти, граждански войни. Например, в резултат на голямата чумна пандемия от 1347 г. населението на Ксанти намалява драстично. От тази ситуация се възползват османските турци, които не само завземат региона, но и колонизират областта със заселници от вътрешността на Мала Азия, създавайки мюсюлманското селище Йенидже, докато Ксанти си остава главно православен.

До 1715 г. жителите на Ксанти се препитават главно с производството и търговията с тютюн в цяла Европа. След като през 1870 г. мюсюлманското селище Йенидже е изгорено до основи, търговията се прехвърля към Ксанти, който по онова време имал население от около 10 000 жители. През 1891 г. близо до града е прокарана железопътна линия, основават се училища и търговски представителства в региона. В края на 19 в. Ксанти става седалище на един от комитетите на ВМРО, но през пролетта на 1908 г. властите разбиват дейността му, а българската църква е изгорена. По време на Първата балканска война Родопският отряд на ген. Стилиян Ковачев освобождава Ксанти, но през Междусъюзническата война

градът е окупиран от гръцката армия. По силата на Букурещкия мирен договор градът и Западна Тракия влизат в пределите на България. Българското правителство прави редица инвестиции в инфраструктурата на областта. Построени са железопътната линия, свързваща Пловдив с Бяло море, както и редица училища и здравни заведения. След Първата световна война, по силата на Ньойския договор България губи излаза си на Беломорието. Ксанти и прилежащата му територия стават част от Гърция.

Двадесет години по-късно, по време на Втората световна война Втората армия влиза в Беломорската област и поема нейното администриране, но след края на войната тя отново става част от гръцката държава ... и недостъпна за нас, българите, в продължение на половин столетие.

д-р Красимира Мархалева

